
XX

S P R Á V Y Č S K P

XX

Členský obožník
Československého zväzu kresťanských pracujúcich
Švajčiarska
1972 - Október - Číslo 10

ČESKOSLOVENSKÝ PORADNÝ ZBOR V ZÁPADNEJ EURÓPE

Bol ustavený 28. Októbra toho roku v Curychu, kde sa zišli aktívni českí a slovenskí exiloví pracovníci politickej, kultúrnej a sociálnej oblasti, bývalí politickí väzni za nacizmu a komunizmu a bývalí vojáci-dobrovoľníci z druhej svetovej vojny. Pri jeho ustavení sa vychádzalo z existencie dvoch rovnoprávných národov a z existencie Československého štátu na federatívnom podklade.

Zbor bude na medzinárodnom fóre uplatňovať požiadavky Čechov a Slovákov smerujúce k obnove ich slobody a nezávislosti a pomáhať krajanským exilovým organizáciám v ich činnosti. Má zatiaľ štyridsať dva členov, medzi ktorými sú aj predstavitelia nášho ČSKP, ako jednej z najväčších exilových organizácií. Predsedom bol zvolený E. Řehák z Paríža, podpredsedom Dr. J. Majovský zo Švajčiarska. Generálnym tajomníkom českej časti sekretariátu bol zvolený J. Pejskar z Mnichova, slovenskej M. Srnec z Winterthuru.

Z ustavujúceho zhromaždenia bolo vyhlásené tiež posolstvo brat om a sestrám v Československu. Medzi iným sa tu hovorí: "... Neverte maloverným, že všetko je márne a že hlavou sa múr neprerazí. Nemajú pravdu. Hlavou sa múr prerazí. Ide len o to, ako sa hlavou proti múru ide. Naš oslobodzovací boj doma i za hranicami sa musí viesť s odvážnou inteligenciou a s inteligentnou odvahou. Nevorte agitpropom, že ste osirotení. Váš osud je vo svete známy a máte v ňom priateľov..... Priateľov máte aj v ostatných satelitných štátoch, ba i v samotnom SSSR..... V celom sovietskom bloku sa množia prejavy odporu a ilegálne opozičné hnutie. Uvážte spôsoby a prostriedky ako s ním nadviazať styky..... Uvážte tiež spôsoby a prostriedky ako informovať vlády slobodného sveta a veľké medzinárodné organizácie o tom, že vaši slobodní tlmočníci vo svete majú vašu dôveru..... My sme poslali menom umlčaného ľudu v ČSSR memorandum všetkým západoeurópskym vládam. Vysvetľujeme v ňom, že súčasné napätie v Európe je dôsledkom územných výbojov SSSR.... Uvádžame tiež, že európskej bezpečnosti a spolupráci by prospelo, podľa vzoru Rakúska, vytvorenie neutrálneho pásma od Baltiku až k Čiernemu moru pod zárukou a kontrolou OSN, pri čom by boli z tejto oblasti stiahnuté okupačné vojská a tajná polícia a prevedené slobodné voľby.....

Uistujeme Vás, že verní zostaneme a že v našom spoločnom boji za slobodu Československa nikdy neochabneme."

Ustavujúce zhromaždenie Československého poradného zboru bolo zakončené modlitbou. Nech ju Boh vyslyší!!!

S P R Á V Y Z Č S K P

- oo VÝROČNÁ ČLENSKÁ SCHŮDZA MIESTNEJ SKUPINY WINTERTHUR sa konala v piatok 10.11. Doterajší predseda Ing. Andreska na nej podal správu o činnosti za uplynulé obdobie a pokladník J. Pipa referoval o stave pokladne. Po udelení plného absolutoria starému výboru bol zvolený nový výbor v tomto zložení: Predseda/nový/František Zatloukal, pokladník /opät/Jaroslav Pipa, jednatel' /nový/Karel Dynda, a referent pre kultúrne, politické a osvetové záležitosti doterajší predseda Ing. Andreska. Prednesený program činnosti nového výboru prekvapil bohatosťou a najlepšími úmyslami - Mikulášsky večierok 9. decembra, pravidelné poradenské a diskuzné večery, garden party, výlet s táborákom a opekaním prasaťa, vinobranie atď. Dohodnutá bola bratská spolupráca s miestnou jednotou SOKOLA, ktorej starosta M. Hajdekr sa tiež našej schôdze účastnil. Záverom boli prednesené dva referáty. Dr. J. Majovský informoval prítomných o založení Čsl. poradného zboru v západnej Európe ku dnu 28. októbra t. r. a o ustavení Klubu Dr. M. R. Štefánika, pri našom odborovom zväze. Ing. L. Husák potom referoval o súčasnej politickej situácii vo svete a o podpisovej akcii na podporu snáh o neutralizáciu východnej Európy, teda aj ČSR. Obidva referáty vyvolali živú diskuziu.
- oo První vystoupení DIVADELNÍHO SOUBORU NAŠÍ MÍSTNÍ SKUPINY BASILEJSKE v neděli 29. října mělo výborný ohlas. Krajně obětavá práce organizáční byla završena výkonem opravdu umělecké úrovně. Dvě aktovky Tennessee Williamse - Dům na zbourání a Mluv ke mně jako déšť - budou opakovány v Basileji v několika reprizách. Soubor je ovšem ochoten zajet i jinam. Prozatím se o předatavení uchází naše místní skupina ve Winterthuru, pokud možno po vánočních svátcích. Informace obdržíte u bratra Křepelky, nejlépe telefonicky - 061/342631.
- oo FORUM 70 VE WINTERTHURU, velmi dobře pracující mládežnická organizace Schweizerische Aktion für Menschenrechte, ohlásila svůj program přednášek a kursů na příští sezonu. Upozorňujeme z něj na večer 7. prosince v sále školy na Gutschicku, kde bude podán referát o čvycarském pomocném díle "El Paugui" v Eucadoru, kterého se FORUM zúčastňuje. Oznámena je též přednáška známého profesora bernské university Dr. Walthera Hofera. O podrobný program si napište na FORUM 70 - Postfach 32, 8408 Winterthur nebo si zatelefonujte na číslo 052/239757.
- oo PRIEMERNE ROBOTNÍCKE HODINOVÉ ZÁROBKY vo Švajčiarsku v roku 1971 podľa "Die Volkswirtschaft":
	vyučení	nevyučení	ženy
Kovopriemysel /strojárenstvo/	8,22	7,13	5,28
Stavebníctvo	8,56	7,27	-
Potravinársky priemysel	8,17	6,87	4,99
Textilný priemysel	7,46	6,42	4,84
Chemia	9,24	7,91	6,09
Grafický priemysel a živnosti	9,23	7,24	5,07
Autodoprava	7,46	6,53	-
- oo MARŠÁL GREČKO prohlásil letos 7. listopadu na Rudém náměstí v Moskvě: "Naše leninská zahraniční politika spočívá na zásadě energického potření imperializmu a současného uskutečňování politiky mírové koexistence." Tím imperialismem je samozřejmě míněn světobodný svět a nikoliv SSSR. Je dobře, že tak "jasná" slova byla řečena v předvečer zahájení Konference o bezpečnosti.

- oo Viete, že OBČANOM ŠVAJČIARSKA bolo od založenia Nobelovej nadácie udelené celkom už 14 NOBELOVÝCH CIEN - /3 mierové, 3 za chemiu, 2 za fyziku, 4 za medicínu a 2 za literatúru?. Nie menej Vás bude pravdepodobne zaujímať, že počtom asi 100 titulov na 100 tisíc obyvateľov figuruje Švajčiarsko na druhom mieste na svete v knižnej produkcii/za Izraelom - Československo je asi s 65 titulmi na siedmom mieste./
- oo MIKULÁŠSKOU ZÁBAVU VE WINTERTHURU pořádá letos opäť naše tamější miestní skupina a to v renovovanom sále restaurace NEUWIESENHOF, Wartstrasse 17/za nádražím/-v sobotu 9. prosince. Začátek ve 20. hodin. Hraje a zpívá ZÜRCHER PRAGER MUSIK pod vedením pana Rytíře. Mikuláš s čertem rozdají přinesené dárky. Na jídelním lístku též česká zabíjačka a Budvar. POZOR! Odpoledne v 15. hodin tamtéž MIKULÁŠSKÁ NADÍLKA PRO DĚTI s rozdáváním dárků, Mikulášem, čertem, zpěvy a tanečky. Reservace stolů na telefon č. 052/331655 - denně po 19. hodině. Vstupné večer 7,70 SFr. Na dětskou nadílku je vstup volný.
- oo Ani v BRD NEEEXISTUJÍ ZÁZRAČNÉ VÝDĚLKY. V roce 1971 se pohyboval výdělek 45,6% dělníků mezi 300 a 800 DM, asi 38% mezi 800 a 1200 DM a pouze asi 5,6% mezi 1200 a 1800 DM. Platy pracovníků v úřednickém zaměstnaneckém poměru se pohybovaly z většiny mezi 1200 - a 1800 DM.
- oo Kdo zná poměry v Československu sotva uvěří, že v polském LUBLÍNĚ existuje UNIVERSITA nesoucí oficiálně i právem název KATOLICKÁ. A přece je tomu tak. Na KUL, což je její zkrácené označení, je dnes sice možno studovat pouze t.zv. humanitní vědy, teologii, církevní právo a křesťanskou filosofii; Fakulta právnická a pro vědy národohospodářské byly v padesátých letech zrušeny. Ale i tak, a přes sousedství druhé konkurenční lublinské univerzity státní, má KUL na 2400 posluchačů, poskytuje ročně asi 1000 stipendií, většinou ve formě poukázek na bezplatné stravování, a asi 500 studentům dává levné ubytování. V socialistickém státě se samozřejmě musí taková instituce financovat sama. Rozpočet 40 milionů zlotých je kryt výhradně dobrovolnými dary věřících, což je ovšem v Polsku, kromě stranických funkcionářů, prakticky celý národ. Absolventi mají prý všude dobré existenční možnosti poněvadž KUL má pověst elitní vysoké školy.
- oo MNOHO VĚCÍ JE NÁPADNÝCH cizincům, kteří přijdou poprvé do Československa. Jeden z nich na příklad spílal v duchu exulantům lhářů, když viděl kolem bratislavských kostelů stavební lešení, které přece na celém světě svědčí o tom, že se tu provádí důkladná údržba. Odvolal opět v duchu teprve když přišel blíže a viděl, jak je lešení prorezavělé a zpuštělé, což opět na celém světě svědčí o tom, že tu stojí už velmi dlouho-nečinně. I cizincům je nápadný celkový nezájem o "práci". Hospůdky, jinak docela útulné, jsou prý už v dopoledních hodinách plny lidí v montérkách, využívajících každé příležitosti se "ulít". Nejotřesnější dojem si však cizinec odnáší podání-li se mu dostat se na československé straně k za-
drátované hranici. Ten pocit prý se nedá popsat-ten se musí prožít.
- oo Letošního roku uplynulo 150 let od narození J.G. MENDLA, opata augustiánského kláštera na Starém Brně a zakladatele MODERNÍ GENETIKY-nauky o dědičnosti. Své práce uveřejnil již v letech 1865 a 1869. V celém rozsahu byly pochopeny až o 40 let později. MENDEL nebyl ovšem pouze vynikajícím přírodovědcem nýbrž též více nežli dobrým knězem a řeholníkem. Při příležitosti letošního výročí to mezi jiným zdůrazňuje vedení augustiánského řádu v BRD v podání bavorské vlády: "Byl to učenec, který spojil vědecké badání, vzorný mravní život a víru v Boha. Na tomto spojení spočívají základy celé západní kultury a ono bude mít též rozhodující význam pro zhumanizování vědeckého a technického pokroku v budoucnosti."

Ú V A H Y - D O K U M E N T Y

Dr.Martin Kvetko:

25.VÝROČIE MARSHALLOVHO PLÁNU.

V časti svojich pamätí,kde bývalý socialne-demokratický poslanec a profesor Vysokej školy obchodnej v Prahe,doktor Jozef Macek analyzuje Benšovu osobnosť a Benešovu politiku za druhej svetovej vojny,končí takto:

"Bývaly u nás debaty o tom,kdy jsme ztratili svou demokracii,zda roku 1945,či "už" na Jaltě.Dnes se pomalu objevuje, že se to stalo ve Washingtoně,když dr.Beneš přesvědčil F.D. Roosevelta,že v zájmu Československa je,aby se dostalo do politické a zájmové sféry Sovětů."

Tol'ko profesor-poslanec Macek.Debata o tom,kedy začala naša tragédia a kto je za nu vinný,bude pokračovať.Otázka má totiž teoretickú a praktickú stránku.A teoretická sa nemusí za každých okolností kryť s praktickou.Lebo naša dohoda,kedy sa vlastne položili,alebo z československej strany /z Benešovej strany/ zosnovali politické základy pre pád našej demokracie a nezávislosti,sa rozhodne nekryje s dátom,kedy sme v politickej praxi podľahli.A tak rád bysom z príležitosti,keď spomínáme 25.výročie Marshallovo plánu,vyslovil svoj názor. Podľa mňa definitívny a nesporný začiatok našej tragédie treba vidieť v júlových dňoch 1947,keď československá vláda na rozkaz Stalina odriekla účasť na konferencii, ktorá pripravila toto veľké dielo v povojnovom vývoji sveta. Pokúsím sa to zdôvodniť.

VZNIK MARSHALLOVHO PLÁNU.

Na tradičných graduačných slávnostiach v júli 1947 chcela slávna Harvardská univerzita v mestečku Cambridge vo štáte Massachusetts udeliť čestný doktorát veľkému americkému štátnikovi,vojákovi a diplomatovi,vtedajšiemu ministrovi zahraničných vecí vo vláde prezidenta Trumana,armádnemu generálovi Georgeovi Marshallovi.Táto slávnosť pred 25.rokmi sa zapísala mimoriadnym spôsobom do histórie povojnovej Európy,ba celého sveta.Minister Marshall totiž na nej,na akademickej pôde,ohlásil svoj plán na hospodársku a sociálnu rekonštrukciu Európy,Európy celej,do toho času ešte definitívne nerozdelenej Železnou oponou. Prišiel s najaltruistickejším projektom v histórii ľudstva a vtedy sa zrodil Marshallov plán.

Sledujme vznik tohoto diela,ktoré pôvodne malo zasiahnuť svojím obrodným poslaním aj našu,po vojne vydrancovanú a poškodenú vlasť,v historickom slede povojnových udalostí. V januári 1947 menoval prezident Truman nového ministra zahraničia v osobe generála Marshalla,hlavného stratéga víťazstva spojencov nad nacizmom a fašizmom.Urobil tak v domnienke,že generál Marshall,ktorý požíval spolu s generálom Eisenhowerom veľkú vážnosť a úctu v Sovietskom zväze,bude môcť byť v zložitých rokovaniach na mierové usporiadanie pomerov v Európe úspešnejší ako hocikto iný,lebo vojna bola vyhratá,ale bolo ešte treba vybojovať mier. V marci 1947 sa minister Marshall zúčastnil na prvej schôdzke zahraničných ministrov víťaznej spojeneckej trojky v Moskve vo svojej novej funkcii.A vrátil sa z Moskvy veľmi znepokojený.Z rozhovorov so sovietskymi predstaviteľmi poznal,že Sovietsky zväz-hoci bol sám hrozne vojnou zničený-pomýšľal na politické využitie zruinovanej Európy,že miesto plánov na rekonštrukciu pripravuje plány na dobytie Európy.George Marshall bol presvedčený,že ak sa niečo zázračné

nepodnikne hneď', celá Európa upadne do chaosu a v hospodárskom a spoločenskom zmatku dostane sa ľahko pod vládu komunizmu.

Hneď po svojom príchode do úradu zavolať si veľvyslanca Georgea Kennana, veľkého znalca sovietskych a európskych pomeroch a prikázal mu, aby do štrnást' dní vytvoril zvláštne oddelenie, zostavil štáb pracovníkov, ktorí by riadili americkú pomoc na rekonštrukciu zničenej Európy. Vtedy ešte stále myslel v dimenziách celoeurópskych a hľadal už len vhodnú príležitosť, na ktorej by po porade a so súhlasom prezidenta Trumana mohol svoj plán oznámiť a vyzvať Európu, aby ho prijala.

Príležitosť sa naskytla na Harvardskej univerzite, ktorá generála Marshalla bola požiadala, aby ako jej nový čestný doktor na jej graduálnych slavnostiach prehovoril. Pôvodne Marshall bol už ponuku univerzity odmietol. Potom premýšľal, či by toto nebola najvhodnejšia príležitosť na zverejnenie historického plánu. Napriek námietkam niektorých spolupracovníkov, napríklad aj svojho zástupcu Deana Achesona, Marshall zmenil svoje rozhodnutie a oznámil Harvardskej univerzite, že príde a prehovorí.

A tak 5. júna 1947 malé univerzitné mestečko Cambridge sa zapísalo do histórie jednoducho tým, že odtiaľ sa rozniesla po svete pamätná správa o americkej hospodárskej pomoci, spojenej s výzvou, aby európske štáty vytvorili súručenstvo vzájomnej svojpomoci na rekonštrukciu svojho hospodárstva za americkej pomoci. Správa sa bleskove rozletela po celom svete. V Európe ju uvítali s oduševnením. Churchill ju pozdravil ako najušíľavší čin v histórii. A už v júli, po piatich týždňoch od Marshallovej Harvardskej reči, zišla sa prvá porada v Paríži za účasti delegátov šestnástich štátov. Bolo pozvaných dvadsať dva európskych štátov, teda aj východoeurópske krajiny. Prišiel aj vtedajší sovietsky minister zahraničia Molotov, pozvanie pôvodne prijala aj Poľsko, aj československá vláda na čele s Gottwaldom. Ale Molotov správu o tomto ušíľavom pláne len vypočul a hneď vyhlásil, že ide o "imperialistický komplot, o americký plán na podmanenie Európy", a odišiel. Potom za dramatických okolností sovietska vláda prinútila aj československú vládu odriecť účasť. Stalin zasiahol a československá suverenita sa zrútila.

ČO SA V TÝCH DŇOCH DIALO V PRAHE?

Prerušíme na chvíľku náš sled historických udalostí okolo zrodu Marshallovho plánu a podívajme sa, čo sa dialo u nás doma. Vláda Klementa Gottwalda obdržala pozvanie na parížsku schôdzku. A pretože v tom čase prišla do Prahy správa, že sovietska vláda vyšle do Paríža svojho pozorovateľa, uzniesla sa aj československá vláda pozvanie prijať. Pripravili sa plány na politickú a odbornú delegáciu. Všade bolo oduševnenie a prevládala optimizmus: svoje hospodárske problémy rýchlo za pomoci Marshallovho plánu zvládneme.

Len keď sa malo do Paríže vycestovať, prišla dramatická zmena. Sovietske politbyro za Stalinovho predsedníctva si vec náležite rozkalkulovalo a prišlo k záveru, že ak sa Európa zo svojho hospodárskeho zbedačenia spamätá, tak svetový komunizmus prepasie jedinečnú príležitosť na posunutie priprav svetovej revolúcie a dobytie sveta. A tak minister Molotov už šiel do Paríža s inštrukciami za každú cenu zamedziť, aby Marshallov plán stal nástrojom rekonštrukcie celej Európy; keď ho nebude možné prekaziť úplne, tak sa ho nesmú zúčastniť aspoň východoeurópske krajiny.

Z Moskvy rozleteli sa diplomatické depeše do východoeurópskych krajín so správou: Marshallov plán je nástroj amerického imperializmu na ovládnutie Európy a na pochovanie suverenity európskych štátov. Nervozita nastala všade. Čo však teraz mal robiť Gottwald? Pobehoval po Strakovej akadémii, kde bolo sídlo predsedníctva vlády veľmi nervózne. Vedel, že musí Stalinovi vyhovieť, ale ako pri tom zachrániť aj pozlátku topiacej sa suverenity?

Z Moskvy prišlo pozvanie, aby československá vláda poslala delegáciu na poradu. Vláda sa rozhodla vyslať: predsedu vlády Klementa Gottwalda, ministra zahraničia Jána Masaryka a za nemocného ministra zahraničného obchodu dr. Ripku, ministra právopádneho dr. Drtinu. Delegácia prišla do Moskvy so sklúčenými pocitmi. A tu sa stala ďalšia dramatická udalosť. Klement Gottwald sa náhle delegácii stratil. Formálne sa vyhovoril, že mu je zle po dlhej ceste lietadlom. Vo skutočnosti, ako sa neskôr ukázalo, Gottwald hneď po príchode do Moskvy bol pozvaný k Stalinovi, ktorý mu vyčistil žalúdok, že nepochopil dialektiku sovietskeho postoja k Marshallovmu plánu a že dal odhlasovať vo vláde v Prahe účasť na Marshallovom pláne. Stalin sa však nestaral o to, ako si má Gottwald zachrániť prestíž. Jednoducho mu povedal, že Československo nesmie do Paríža, pretože sa to protiví československo-sovietskej zmluve o spolupráci a tak československá vláda si musí vybrať: alebo Marshallov plán, alebo sovietsko-československú spoluprácu na základe priateľskej zmluvy. To však Stalin povedal len hypoteticky. Gottwald vedel, že je tu len jedna možnosť: odmietnuť Marshallov plán.

Po tomto Gottwaldovom "oddychu" v rozhovore so Stalinom sovietsky diktátor prijal celú československú vládnu delegáciu. A tej miernejšou sice diplomatickou rečou, ale politicky rovnako ketagorickou oznámil, ako sa má československá vláda podľa názoru sovietskej vlády a vo zmysle sovietsko-československej zmluvy zachovať.

Dráma pokračovala. Gottwald telegrafoval do Prahy, oznámil vláde Stalinovo želanie a žiadal, aby o veci vyrozumeli prezidenta Beneša a zvolali na druhý deň na poludnie, keď už vládna delegácia bude doma, schôdzku vlády, ktorá bude znova rokovať o postoji k Marshallovu plánu. Prezident Beneš po prijatí správy sa vyjadril, že československá vláda nemôže postupovať proti prianiu Moskvy a tým celá vec bola rozhodnutá ešte pred zasadaním vlády, ktorá sa v tom zmysle k veci už len formálne vyjadrila.

Spomínam si veľmi živo na tento dramatický vývoj. Prechádzali sme sa v kuloároch parlamentu s nebohým Fedorom Hodžom a Rudkom Fraštackým. Nemalo by zmysel robiť sa teraz po odstupe dvadsiatichpiatich rokov múdrejším. Ale musím povedať, že sme to prežívali veľmi tragicky. Janko Ursíní nás informoval o dusnej atmosfére na zasadaní vlády a o bezradnosti vlády, ale aj o tom, ako závažil postoj podpisovateľ a sovietsko-československej zmluvy z roku 1943, prezidenta Beneša. Hneď na to sa vydrali z úst Fedora Hodžu slová: nový Mníchov. Tak sme to cítili. Nie je iste ku cti československej demokracie, že ani jeden z troch ústavných činiteľov: prezident, vláda, parlament, nepovedal ani slovo na obranu napadnutej československej suverenity a že všetci prijali názor, že sovietsko-československá zmluva je nad československou suverenitou. Sklamali sme všetci. Len Gottwald zložil znamenite skúšku z proletárskeho internacionalizmu i keď sa pri tom napred potkol. Odmietli sme Marshallov plán - stratili sme svoju nezávislosť.

ČO BOLO ĎALEJ?

Autor plánu predvídal sovietske výhrady a námietky, hoci neočakával takú prudkú reakciu. Preto už vo svojej reči na univerzite povedal pamätné slová:

"Naša politika nie je namierená proti nikomu, proti nijakej krajine alebo doktríne; len proti hladu, chorobe, zúfalstvu a chaosu." Ale to nepomohlo. Sovieti sa od plánu odvrátili. Prípravy však pokračovali. Prezident Truman požiadal kongres o sedemnást' miliárd dolárov a tretieho apríla 1948, osem mesiacov po Marshallovej reči, podpísal zákon o hospodárskej pomoci Europe. Plán začal fungovať v lete 1948. Jeho prvým správcom zo strany americkej bol skúsený medzinárodný národohospodársky odborník Paul Hofman, druhým William Foster. Amerika poskytla trinásť miliárd dolárov.

Prvé účinky plánu sa prejavili už po dvoch rokoch. Americké prebytky obilia sa premenili za chutný chlieb na stole európskych národov, belgické uhlie vykurovalo francúzske vysoké pece, dánska slanina a maslo nasycovali núdzu trpiacich Angličanov a nórské ryby zaplavily celú západnú Európu. Za štyri roky bola západná Európa zasa hospodársky na nohách. Rástla rýchlejšie ako východná Európa, kde prišlo obdobie biedy a ut'ahovanie opaskov. Marshallov plán sa ukázal najefektívnejšou akciou medzinárodnej spolupráce.

Svet s úctou a vd'áčnosťou si pripomenie toto jubileum. Kládol si otázky, ako by bola vyzerala Európa, keby nebolo Marshallovho plánu; ale aj také, ako by vyzeral svet dnes, keby boli sovieti pochopili americký altruizmus. My Slováci a Česi máme zvláštny dôvod myslieť na to, čo by sa bolo stalo s našou krajinou, kde by sme boli dnes hospodársky a sociálne, keby Stalin nebol použil túto príležitosť k torpedovaniu našej suverenity. Tieto a podobné otázky sú aktuálne najmä dnes, keď po dvadsiatichpiatich rokoch na nedávnej vrcholnej konferencii v Moskve sa svet vracia k otázkam, ktoré mal na mysli Marshallov plán a pre odpor Sovietov splnil ich len v jednej časti Európy, zatiaľ čo ta druhá časť Európy, východná časť, snaží sa dnes dosiahnuť to, čo mohla tak ľahko dostať pred štvrt' storočím.

NAŠE SNAHY
4 /1972

0 0 0 0 0 0 0

oo 40 ROČNÝ AUTOMECHANIK žijúci 7 rokov v Stokholme píše mimo iného : "... Čo sa týka mňa ,robím, ale roboty tu nie je nazvyš. Je mnoho ľudí bez zamestnania, za čo ďakujeme terajším mocipánom, ktorí tu vládnu. Bol by som šťastný, keby to vo voľbách prehrali. Čo človek zarobí, polovičku mu strhnú na dane. Všetko sa tu zdražuje" - Inými slovami - "stagflácia"?

oo Tak zvaný NIEDERLASSUNG obdrží českoslovenští političti uprchlíci ve Švýcarsku, podle informací, které jsme získali z příslušných úředních míst, podobně jako kdysi uprchlíci maďarští - po pěti letech pobytu. O Niederlassung se nežádá. Příslušná procedura bude provedena zpravidla při obnově pracovního povolení. V případě nejasností anebo obtíží se obraťte na svůj ČSKP.

0 0 0 0 0 0 0

BLÁZEN JE NIKOLIV TEN, KDO POZBYL ROZUMU NÝBRŽ TEN, KDO POZBYL VŠEHO KROMĚ ROZUMU.

CHESTERTON

KONFERENCIA O EURÓPSKEJ BEZPEČNOSTI.

Vyššie 30 vlád európskych včítane USA a Kanady pozvala finská vláda na prípravnú schôdzu o európskej bezpečnosti a spolupráci na 22.novembra t.r. Porada má byť oboslaná prednostami diplomatických misií akreditovaných u finskej vlády a má pripraviť zhruba agendu na konferenciu, ktorá sa bude konať v r.1973, na ministerskej úrovni tiež v Helsinkách. Spojené štáty s väčšinou európskych spojencov viažu konečnú odpoveď o účasti na sovietské uistenie, že títo zvolajú súčasne novú konferenciu do Moskvy, kde by sa rokovalo o znížení armád v Strednej Európe.

Otázka konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe je nie nová. Rokovalo sa o nej hneď po vojne, ale bez úspechu. Ne skoršie sa znova vynorila vo forme Rapackého plánu, ktorý predvídal "disengagement" a utvorenie voľnej nukleárnej zóny v strednej Európe.

Terajší, vlastne najnovší podnet na obnovu starej myšlienky, dal Brežnev v reči na 23.Kongrese komunistickej strany SSSR v r. 1966. Navrhol, aby sa začali rozhovory o otázkach európskej bezpečnosti a to v oblastiach:

- a/ vojenskej "détente";
- b/ zníženia zbraní;
- c/ a rozvoja vzájomných mierových vzťahov medzi všetkými európskymi štátmi.

Toto je však len vonkajší rámec. Skutočný optimálny zámer Sovietov však je:

- 1. rozpustenie alebo oslabenia NATA;
- 2. zmenšenie amerického a kanadského vplyvu v západnej Európe a
- 3. získanie západnej technológie /čo už prakticky dosiahliv Kanada v r.1971 a vo Spojených štátoch v r.1972 podpísaním zmlúv o vzájomnej vedeckej spolupráci/.

Ministri, zúčastnení na konferencii NATO 9.-10.decembra lanského roku v Bruseli, v 12.bode úradného komuniké vyhlásili, že Konferencia o bezpečnosti a spolupráci v Európe "..... nemá slúžiť na večné predlžovanie rozdelenia Európy....".

V 13.bode toho istého komuniké sa uvádza, že sa ministri zaoberali so Zprávou, pripravenou Radou ministrov NATO o prípadnej agende na horešpomenutú konferenciu. Táto agenda by mala zahŕňať tieto oblasti:

- A. Otázky bezpečnosti, včítane zásad, podľ a ktorých sa majú upravovať medzištátne vzťahy, ako aj určité aspekty vojenskej bezpečnosti;
- B. Voľnejší pohyb obyvateľstva, ako aj voľnejší tok informácií a ideí a otázky kultúrnych vzťahov;
- C. Spolupráca v oblasti hospodárskej a technológie; a
- D. Spolupráca v oblasti ekonomie.

Západ očakáva, že výsledok konferencie vyvinie nepriamo tlak na Sovietský zväz, ktorý tak bude prinútený priznať.

a/ väčšiu slobodu národom satelitných štátov, ako napr. vydat' viac vycestovacích víz sovietskym občanom, ktorí majú súrodencov na západe;

b/ umožniť voľnejší pohyb obyvateľstva a ideí a tak donútiť Sovietov do defenzívy čo sa týče ideologickej slobody.

V súkromných pohovoroch sa úradníci amerického ministerstva zahraničných vecí vyjadrili veľmi skepticky čo do skutočnej hodnoty navrhovanej konferencie. Prišli s názorom, že v najlepšom prípade konferencia by mohla viesť k zlepšeniu medzinárodných vzťahov v Európe - v najhoršom prípade však k akceptovaniu permanentného rozdelenia Európy a k oslabeniu NATO.

Spojené štáty pôvodne odporovali tejto konferencii, ale na tlak európskych štátov v decembri lanského roku na ňu konečne pristali.

Európske vlády pocit'ujú silný tlak zo strany verejnosti ako aj parlamentov na zníženie výdavkov na armády.

Ale strategická situácia západu sa v poslednej dobe zlepšila vyhodnotením Sovietskeho z Egipta. Tým sa červené loďstvo v Stredozemnom mori naraz ocitlo v nepriaznivej pozícii-čo sa už aj zreteľne ukázalo na dosť znesiteľnej politickej situácii na Blízkom východe tohto léta. Druhým dôležitým bodom je vstup Veľkej Británie a ďalších štátov do Európskeho súručenstva.

Ale potom na čo to náhlenie? Čo vlastne žene Sovietske, že sú naraz takí ochotní zabezpečiť Európu?

Tu sú dva dôvody:

a/materiálny-strategický, zaistiť si západné krídlo, aby sa mohli pripraviť na útok Číny, alebo na útok na Čínu;

b/formálny-rýchle schválenie povojnových výbojov, to jest schválenie hraníc a režimov satelitných štátov vo východnej Európe.

Cyrus L. Salzberger napísal v auguste t.r. v článku The Shape of Europe to come, že "nikto to takto netvrdí, ale je jasné, že v tom to je hlavný zmysel celého stretnutia..." Na druhej strane ovšem ten istý autor píše, že by bolo ťažko uveriť, aby blok, ktorý kontroluje "približne polovicu obchodu na zemeguli" dal sa tak ľahko odbyť.

Aký konkrétny výsledok môžeme teda od takejto konferencie očakávať? Sám fakt, že sa na konferencii zide 36 štátov, bude mať psychologický účinok v tom zmysle, že sa po prvé európske štáty schádzajú za spoločným cieľom. Ale zakiaľ západoeurópske štáty budú rokovať a myslieť slobodne, zatiaľ satelitné štáty budú vystupovať ako sovietske papagáje.

/Podľa L.H. NAŠE SNAHY 8/5/

o o o o o o o o

oo I pro Švýcarsy jsou ZNEPOKOJIVÁ ČÍSLA svědčící o klesajícím zájmu studující mládeže o technické obory. Píše o něm Journal-VSAM. Počet studentů zapsaných ve Švýcarsku na fakultách psychologických, pedagogických a sociologických stoupl za poslední 4 roky o 71%. Počet studentů filosofie stoupl za tutéž dobu o 24%. Naproti tomu zájem o vysokou školu technickou-ETH-stoupl pouze o 5%, při čemž fakulty strojní a elektrotechnická zůstávají co do počtu posluchačů již po léta dokonce na nezměněné výši. Vypadá to tak, že za 10 let bude nutno vymýšlet zaměstnání pro přespočetné sociology, psychology atd., zatím co průmysl nebude schopen držet krok se světovým vývojem.

Podobné poměry jsou /podle Rencontres Suisses/ i v řemeslnických kategoriích. I zde je v posledních letech nadbytek mladých fotografů, grafiků, radioelektrotechniků atp. a na druhé straně nedostatek dprostu pro klíčový průmysl. Prý jakoby Švýcarsko ztrácelo onu radost z riska neboli podnikavost, onu vynalézavost a smysl pro jakostní práci, kterážto vlastnosti v minulosti pomohly vypracovat se hospodářsky na tak čelné místo a předstihnout země s mnohem větším přírodním bohatstvím. My jsme se potkali s tímto zjevem již doma, a víme, že od určité doby se stává problémem celosvětovým. Odpověď na něj prozatím neexistuje, ačkoliv někteří myslitelé/Sorokin:Krise našeho věku/ jej již dávno předvíдали.

o o o o o o o o

*Unsere hohen
Leistungen und
das weltweite
Ansehen
verdanken wir
dem Teamwork
tüchtiger
Berufsleute*

SULZER

